

det, der er en virkelig Ulempe i Landet, er, at Forordningen af 1848 ikke har bevirket, hvad man troede, at den vilde bevirke, eller hvad man tilsigtede, nemlig en Forbedring derigennem, at Fæsteforholdet af Guse blev almindeligere, og Leieforholdet jævlnere, at denne Begunstigelse af Husfæstet, der udtryffeligt er udtalt som en af Hensigterne, der skulde opnaas, ikke er kommen til Virkelighed, navnlig ikke med Hensyn til de større Eiendomme. Jeg tror, at i Sylland er Husfæstet meget almindeligt ligesom Selveiendom, og da mest paa Vestkysten og i det nordlige Sylland — paa Østkysten, tror jeg, at det er som paa Fyn og Sjælland —; hvad derimod særlig Sjælland angaar, er det utvivlsomt, at Leiemaal paa kort Aaremaal eller først paa længere Aaremaal, og saa senere paa enkelte Aar har grebet betydeligt om sig, og det er en uheldig Kontraktform, thi den medfører for Arbeiderne eller Husbesidderne et Afhængighedsforhold, der ikke er godt, der er farligt for hans Selvstændighed og, som jeg tror, skadeligt for Forholdet mellem de forskjellige Samfundsklasser. Jeg maa sige, at, skjøndt jeg tror, at her paa Sjælland endog saa i hele den Del, jeg kender, er det et Forhold, der næsten altid bruges, og skjøndt jeg skal indrømme og positivt af egen Erfaring veed, at der er mangfoldige Gæne, hvor det aldrig misbruges, og hvor man ikke tænker paa at misbruge det, men kun bruger det, tror jeg, at der vil kunne nævnes Exempler, og saa kendte af Medlemmer her i Salen, paa, at selv i de senere Aar er det blevet misbrukt, og jeg tør sige, at der er Steder, hvor det misbruges, ikke blot i den Forstand, som jeg nu nævnte, nemlig i politisk Henseende, men ogsaa i pekuniær Henseende misbruges til at presse Penge ud af Folk. Det er, tror jeg, egentlig det slette Punkt, det Daarlige i Virkningen af Forordningen af 1848, at dette har grebet saaledes om sig, og jeg vil sige, at, dersom man ikke havde taget saa mange Hensyn som muligt ved Affattelsen af dette Lovforslag, vilde det mulig være gaaet i Retning af Indskrænkning af Kontraktfriheden med Hensyn til Leie af Guse. Det har man imidlertid ikke villet, og Lovforslaget er derfor blevet, som det er, skjøndt vi meget vel saae, at ved saaledes at gribe ind og sige, at Leie af Guse paa kort Tid eller mindre end et vist Aaremaal, maatte ikke finde Sted, vilde vi ganske anderledes kraftigt have naaet, hvad vi tilsigtede. Det vilde vi imidlertid ikke, fordi vi have troet, at jo lempeligere, hensynsfuldere og mere begrændset man optraadte paa dette Omraade overfor Eierne af disse Guse, desto lettere vilde man bringe Loven igjennem her i Thinget. Det synes ogsaa til en vis Grad at være Ulsæledet. Jeg indrømmer, at den Maade, hvorpaa den ærede Indenrigsminister erklærer den for mishæfket, ikke varsler godt; men de andre ærede Talere synes dog at have Interesse for, at Sagen

kunne komme videre, og jeg synes heller ikke, at der i den høitærede Ministers Udtryk ligger Uilbøielighed til overhovedet at forhandle om Sagen. Den høitærede Minister erkjendte, at det er et Omraade, der er interessant og nyttigt at behandle, og udtalte, at han er villig til at arbejde derpaa og søge at udrette Noget til Gavn for den arbejdende Befolkning. Efter imidlertid at have hørt det ærede Medlem for Skjælfør saa skarpt paapege, at det, der egentlig er det Uheldige, er disse etaarige Kontrakter, og udvikle, hvorledes man ved Hjælp af etaarige Kontrakter kan fuldstændig spare Arbejdskontrakter og opnaa ganske det samme Resultat, som om man havde den paagjældende komplet under Eagen, er jeg bleven mere dristig til at komme tilbage til den Tanke, der oprindelig har foresvævet os. Vi have søgt at undgaa Vanstielighederne ved at høre os ind under dem, fordi vi erkjende, hvor vanstieligt det er at lukke enhver Dør for Udveie; men vor oprindelige Tanke var at tage radikalt fat paa Tingene, og idet jeg anbefaler denne Tanke til det eventuelle Udvalg, haaber jeg, at vi efter Anthyndingen fra det ærede Medlem fra Skjælfør, der ved kunne finde Støtte ogsaa fra den Side, han repræsenterer. Jeg skal endnu tilføje, at jeg hverken venter eller ønsker, at dette Udvalg skal stille Forordninger eller Bestemmelser op, som ere mere end absolut nødvendige, og ligesom jeg er overbevist om, at det er alle Forlagsstillerens Mening, tror jeg ogsaa, at Thinget i saa Henseende vil være enigt med mig om, at saadanne Arbejderreformer fremmer man bedst ved saa meget Maadehold som muligt; men efter de Udtalelser, der ere komne, tror jeg, at det vil være muligt at faae denne Lov saaledes istand, at vi virkelig kunne fjerne de mulige Udveie, som ubesindede Medborgere kunne benytte til at trykke deres Undergivne ned, og som jeg ganske vist tror er meget færre, end det ærede Medlem for Aalborg (S. Steffensen) tror, men som dog kunne være tilstede, og at vi paa den Maade virkelig kunne faae Noget ud af Loven, endog saa noget Bedre, end jeg, da Loven først blev fremlagt, havde haabet eller ventet. Jeg skal derfor for mit Bedkommende takke det ærede Medlemmer, særlig det ærede Medlem for Skjælfør, for den Velvillie, han har vist for denne Tanke, som jeg haaber skal bære Frugt.

Alberti: En af de ærede Talere har gjort en Del Bemærkninger om, at Lovforslaget skulde være uklart, eller at det endog skulde stille Arbejderne uheldigere, end den nu bestaaende Tilstand gjør. Jeg skal tillade mig at betragte Lovforslaget i sin Oprindelse og i sin Almindelighed. — Lovforslaget tilkjendegiver sig kun som et Tilfælde til en enkelt Paragraf i Forordningen af 1848 om Forbedring i Husmænd og Indsidderes Raar; men Enhver, som har oplevet 1848 og mindes, hvad der passerede, vil erindre, at denne For-